

(צילום: תמר חצפי)

י
העוצמות הרגשיות הענקיות שיש בספריו של ברנר מלמדות שהיא איש סוער ואינטנסיבי, דיכאוני ואובדני בוודאי, וזה מאוד מדבר אליי, כי גם אני לוקה במעט בתכונות הללו

י

"יש בתוכי שתי ילדות שהן אחת"

הסופרת יעל ישראל, שספרה "אני ואמא בבית המשוגעות" יצא באחרונה, מספרת על החיים בצל אחות סכיזופרנית, מדברת על הרומן הדמיוני עם יוסף חיים ברנר ומתארת מה גורם לה ל"אורגזמה ספרותית מתוקה" / **בועז כהן**

● מה דעתך על מוספי ספרות בישראל וכתבי עת ספרותיים?
"הולכים ומצטמצמים, הולכים ומידלדלים והכי גרוע זה שכבר כמעט לא מפרסמים בהם פרוזה. פעם, בכל שבוע היה סיפור. האם באמת לאנשים אין סבלנות היום לקרוא סיפור בעיתון?"

● ספרי על הספר האחרון שלך - כיצד נולד, כיצד נכתב, היכן?
"אני ואימא בבית המשוגעות" נולד משני דברים מהותיים בחיי. דבר ראשון העובדה שחייתי בילדותי ונערותי בצל אחות גדולה סכיזופרנית, וזה הטביע עלי חותם כבד מנשוא. דבר שני, כתוצאה מכך, החשש שלי להביא ילדים לעולם בגלל המורשת הגנטית הרפוקה. התחלתי לכתוב אותו לפני 22 שנים, וסיימתי כעבור עשור, בשנת 1998. לקח לי שנים להוציא אותו החוצה בגלל החומרים המשפחתיים הטעונים."

● איזה ציטוט מספר זכור לך במיוחד?
"את? מי את? שאומר בביטול הזחל לאלים, ב'אלים בארץ הפלאות' של לואיס קרול. אין משפט יותר קורע, ניהיליסטי, פילוסופי ומטורף מזה בספרות. חובק את כל מהות הקיום שלנו."

● למה את מתגעגעת?
"הזיכרון שלי הוא מאוד חושי - דרך ריח, דרך טעם. כל הגעגועים שלי לעבר הם לריחות, לטעמים. אני נשבעת שאני זוכרת את טעמו של ממתק בננה מצופה מהילדות, כאילו אכלתי אותו עכשיו. אני נזכרת בגעגועים בריח ובטעם של האפרסקים הלבנים הנהדרים והגדולים שהיינו קונים עם אבי בשוק לוינסקי לפני 40 שנה, ובגלל זה קראנו לו 'שוק האפרסקים'."

הכניסה אותי לחדרי הנפש שלה."
● מיהם הסופרים האהובים עלייך ביותר?
"מאוד אוהבת את רחל איתן ז"ל. קראתי את שני ספריה שראו אור, אבל אהבתי בעיקר את 'ברקיע החמישי', שלשמחתי הוסרט לאחרונה. זהו רומן חניכות מרתק ויפהפה, מרגש, מעורר ומלא בתובנות פסיכולוגיות על הילדות, זהו בעיני רומן חתרני, ביקורתי ואירוני מאוד על ישראל החלוצית, שבזמנו, כשיצא לפני כ-50 שנה, לא העזו לבקר אותה בכלל. בדומה, גם ספרה השני, שפחות החזיקו ממנו, 'שירה ושירות' הוא בעיני משל מבריק ונוקב על ישראל הצברית השבעה והמחוספסת שחשבה שתפסה את אלוהים בכיזים. וזה היא כותבת, לא אני..."

● והזריב?
"מרגרט אטווד תמיד כובשת אותי ברומנים החכמים, המבריקים, בעלי טביעת העין ומלאי הרמיון וההשראה שלה. אני מאוד מתחברת אל כושר הרמיון הפרוע של הרוקי מורקמי. ואל אלזה מורנסה תמיד אחזור, כי 'אלה תולדות' הוא מפת חיי הרגש שלי."

● מה מעורר בך השראה?
"בני אדם, חד וחלק. אין משהו שמעניין אותי יותר מהנפש האנושית המסוכסכת. היא שובת לב ממש, ובטח שמנקודת ראות של סופר. יש בה כל-כך הרבה בשר ודם. ואם להיות ספציפית קצת יותר, אז יחסים בתוך משפחות. אין משהו מבעית ומושך יותר מזה."

● לאיזה ספר את חוזרת שוב ושוב?
"ל'אורה הכפולה' של אריק קסטנר. תמיד נדמה לי שהספר הזה נכתב עלי. אני מרגישה כאילו יש בתוכי שתי ילדות שהן אחת. אני קוראת אותו אחת לכמה שנים, וחווה אורגזמה ספרותית מתוקה."

ובתי קפה מאוד קשוחה."
● מי היית רוצה שישב בשולחן הסמוך?
"ללא ספק, יוסף חיים ברנר. העוצמות הרגשיות הענקיות שיש בספריו מלמדות שהיה איש סוער ואינטנסיבי, דיכאוני ואובדני בוודאי, וזה מאוד מדבר אליי, כי גם אני לוקה במעט בתכונות הללו, ומכירה את תהומות הייאוש כמו גם את ההתעלות שמביאה היצירה. נראה לי שהיינו מוצאים שפה משותפת. אולי אפילו היינו מנהלים רומן."

● איזה ספרים עבריים את אוהבת במיוחד?
"רומן עברי מופתי בעיני הוא 'זרה בגן עדן' של רות אלמוג. לא קראתי ספר טוב מזה על טראומת הדור השני לשואה. רומן צלול, שמחלחל לרובדי נפש עמוקים; 'למעלה במונטיפר' של עמליה כהנא כרמון ריגש אותי עד בלי די כשראה אור בזמנו, והוא עדיין מסעיר בלשונו המזוהרת, הרגישה והיפהפיה, שפשוט מערסלת את הנפש - של המחברת ושלי כקוראת, כאחד."

● הסיפור על דודה שלומציון הגדולה של יורם קניוק. הספר הזה תמיד קורע אותי מצחוק, והרמויות הצבעוניות הורסות אותי ממש. הומור ממוזר ותועפות של דמיון וקרנבל אנושי מלא חמלה, כיד המלך. חיי נישואים של דוד פוגל. אין ניתוח חודר ומצמיח של חיי הזוגיות מהרומן הקלאסי המעולה והטראגי זה."

● זה עם הפנים אלינו של רונית מטלון הכניס אותי להזיה קולוניאליסטית משפחתית הזוויה, חסויה ומרגשת, שמתהווה מלשון מאוד אינטימית, כאילו המחברת

יעל ישראל, 50, סופרת, עורכת, מבקרת ספרים ומנחת סדנאות כתיבה. זוכת פרס אס"י של איגוד סופרי ישראל לשנת 2009 על הרומן "אני ואימא בבית המשוגעות". פרסמה חמישה ספרים (קובץ סיפורים וארבעה רומנים) שעלילותיהם מתרחשות בתל-אביב, ועוסקות בהוויה הפנימית של האדם בעיר. עם הרמויות המופיעות בספרים נמנות שתי ילדות משכונה ליד מלון הילטון בראשית שנות ה-70 (ברומן "דואות מכאן את כל העולם"), אלמנה צעירה המתמודדת עם קשיים נפשיים ופיזיים בתל-אביב עתידנית האפוקליפטית (ברומן "סוף סוף רומן"), או אם חד-הורית שמגדלת ילד מפלצת ררב קומות ברמת אביב גימל, ומתמודדת עם השיגעון המשפחתי (ברומן "אני ואימא בבית המשוגעות"). כמה מסיפוריה פורסמו באתנולוגיות בשפה הספרדית, שראו אור בארגנטינה ובאקוודור. מספריה: "יצאתי לחפש מחסה", עם עובר, 1993; "דואות מכאן את כל העולם", הקיבוץ המאוחד, 1997; "סוף-סוף רומן", חרגול, 2000; "יקירנט" (עם נולי עומר), 2007; "אני ואמא בבית המשוגעות", הוצאת ספרא, 2010.

● איזה בית קפה אהוב עלייך במיוחד, ומדוע?
"אינני מאלה שנצמדנים לבית קפה אחד והופכים אותו ל'קפה שלהם'. אני חובבת את תרבות בתי הקפה באופן כללי. מצדי, ככל שאשב ביותר בתי קפה, יותר טוב. ככה אני גם יכולה לבחון את כל סוגי הקפה והשוקו בעיר ולחלק ציונים... יש בתוכי מבקרת מסעדות

